

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Riva Piazzetta 18 - Cena oglasom po dogovoru.
Odpri vsak delavnik od 10. - 12. ure

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAKO SREDO
Poštni ček: račun št. 9 - 17768 - Poština plačana
v gotovini - Sped. in abbonamento postale II. Gruppo

Leto III. Štev. 30

GORICA DNE 23. JULIJA 1947.

Cena L. 10

K R S T

pred 18. letom - zločin?

Kristus je pred svojim vnebohodom ukazal apostolom in njihovim naslednikom, naj gredo po svetu, naj učijo vse narode in jih krščejo; zveličal se bo samo tisti, ki bo veroval in bo krščen. Iz tega sledi, da je sv. krst neobhodno potreben za zveličanje. Zato ima Cerkev pravico in dolžnost, da krščejo ljudi; ti pa imajo pravico in dolžnost, da se pustijo krstiti. Iz dejstva, da ima Cerkev pravico in dolžnost krščevati, ne sledi, da bi smela tudi koga nasilno krstiti. Cerkev spoštuje svobodo in celo zahteva, da se vsak sam svobodno za vero odloči. Ko gre za ljudi, ki so že pri pameti, morajo imeti namen, da hočejo biti krščeni. Ako odrasel človek noče sv. krsta, greši sicer, ker se ne zmeša za Kristusa ukaz, toda Cerkev ni za Kristusa nasilen krst; o- ga ne sme krstiti: nasilen krst o- drastlega bi bil celo neveljaven.

Kako pa je z otroki, ki še niso prišli k pameti?

Nauk sv. Cerkve je v tem ozi- ru zelo jasen. Otrok, ki še ni pri pameti, lahko vedno prej- me sv. krst *veljavno in vredno*, ne da bi moral on sam izpolniti kake pogoje. Da se pa sme sv. krst tudi dopustno podeliti, mora imeti sv. Cerkev neko poročilo, da se bo otrok tudi katoliško vzgajal. To po- ročilo je pri katoliških starših že samo po sebi dano. Če pa starši ni- so krščeni ali so neverniki ali so katoličani odpadli od vere (krivo- veri, razkolniki, partizani itd.) in ne dovolijo otroka krstiti, grešijo si- cer, zlasti ako so katoličani, toda Cerkev spoštuje njihovo voljo in o- troka brez njihove vednosti ali pro- ti njihovi volji noče krstiti. *Edina izjema je smrtna nevarnost: ako je nevarnost, da bo otrok umrl, predno pride k pameti, se sme in mora kr- siti tudi proti volji staršev, zakaj v tem primeru je nevarnost, da dru- gače otrok zgreši svoj večni cilj. Če je otrok že pri pameti (ne ko ima 18 let, temveč ko je pri pameti, kar se navadno zgodi že v 6. ali 7. letu), pa želi biti krščen, ima pravico, da se mu sv. krst podeli tudi brez vedno- sti in proti volji staršev. Dokler o- trok še ni pri pameti, je popolno- ma odvisen od staršev in ti morajo odločati o njem. Seveda ne po svoji nebrzdani volji, temveč po narav- nih in božjih zakonih. Ko pa je o- trok pri pameti, ima pravico, da lahko sam odloča o sebi, zlasti ko gre za vprašanje vere in življenj- skega poklica.*

Komunisti se pohujšujejo

Za naše komuniste je ta nauk o sv. krstu velik kamen spotike. Pra- vijo sicer, da je vera svobodna, v resnici pa se na vse pretege trudijo, da bi vero zatrli. In ker je temelj naše vere ravno sv. krst, se ne sme- mo čuditi, če so naperili v ta za- krament svoje najbolj strupene pu- ščice. Po naši deželi gre beseda, ki je vrgla na dan komunistična partija: *Krst nedoraslih otrok je zločinski nasilje*. Otroka je treba pustiti, da doraste in doseže 18. leto, ko bo lahko odločal sam o sebi. Ta- krat naj se sam izjavi, ali hoče biti krščen ali ne, ali hoče sprejeti krst- ne dolžnosti ali ne. Nalagati otroku, ki se ničesar ne zaveda, težke kr- ščanske dolžnosti, katerih se ne bo mogel več znebiti, se pravi kršiti njegovo osebno svobodo, posiljeva- ti njegovo svobodno voljo. Tako hi- navsko partija. Tista partija, ki ni- ma pred človeško osebnostjo nobene- ga spoštovanja, tista partija, ki ima v svojem programu nasilje, strahovlado, suženjstvo, uničenje svobodne človeške osebnosti in ti

ne pusti ne svobode misli ne želje ne besed ne dejanj.

Smešna nedoslednost

Ako bi bil krst nedoraslega otro- ka nasilje nad njegovo osebnostjo in bi bilo treba počakati 18. leta, da se sam odloči, potem bi morali logično kakole zaključiti: ne samo v zadevi krsta, temveč v vseh zadevah, ki o- troku pod eno ali drugo obliko na- lagajo kako obveznost, bi morali po- čakati do 18. leta. In sledile bi n. pr. takele zabavne stvari: Otroku bi po rojstvu ne smeli dati osebnega ime- na in ga pod določenim imenom in priimkom zapisati na anagrafskem uradu, ker ne vemo, ali bo otroku pri 18 letih tako ime in tak priimek ugajal. Nositi določeno ime in do- ločene priimek, ki si ga sami nismo dali — in bi si ga marsikdaj radi spremenili — je tudi neka obvez- nost. Ali ni tudi to nasilstvo nad svobodno človeško osebnostjo? — Ako otrok zbolí, bi ne smeli starši klicati zdravnika, temveč počakati... 18. leto, naj se otrok sam odloči, ali hoče živeti ali umreti. Marsikdo si namreč — posebno v naših časih — bolj želi smrti kakor življenja. Za- kaj bi torej otroka silili živeti? — Otroka bi ne smeli učiti: Ta je tvo- ja mama, ta je tvoj oče, moraš jih ubogati in rad imeti. Počakajmo do 18. leta, naj se vsak otrok prosto odloči, ali prizna očeta in mater za svoje starše ali ne, ali jih je pri- pravljeno ubogati ali ne. Zakaj bi še čisto malemu otroku brez pameti

« V Jugoslaviji zasmehujejo svobodo »

London: Westminsterški nadškof kardinal Griffin je na nekem kato- liškem sestanku v Londonu izjavil, da »v Jugoslaviji zasmehujejo svobodo«. Griffin je zahteval, naj bi Združeni narodi izvedli v Jugosla- viji preiskavo, ker Jugoslavija izvr- šuje zločine proti človeštvu, ki niso manjši, kakor so bili zločini nacistov.

Kardinal Griffin je tudi pristavil, da so v Jugoslaviji zaprte številne cerkve, ki jih rabijo kot skladišča za žitne pridelke. Po Griffinovih besedah je v Stari Gradiški v Jugosla- viji koncentracijsko taborišče, kjer so zaprti duhovniki, nekaj general- nih vikarjev in nadškof Stopinac. Griffin je dejal, da je Stara Gradi- ška jugoslovanski »Dachau«.

Po Griffinovih besedah je bilo le- ta 1939. v Jugoslaviji 1916 župnih u- praviteljev, v dočim jih je sedaj sa- mo 400. V Jugoslaviji so 186 župnih upraviteljev usmrtili brez sodne razprave, 32 so jih obsodili na smrt in usmrtili, 85 so jih obsodili na do- smrtno ječo, dočim je bilo 400 župnih upraviteljev prisiljenih, da so odšli v tujino. Ostali župni upravitelji pa so deloma v ječi, deloma pa pri- čakujejo, da jih bodo zaprli.

Ob zaključku je kardinal Griffin izjavil, da »v Jugoslaviji ni tiskov- ne svobode, da je država konfiseira- la katoliške časopise ter ni mogoče v Jugoslaviji tiskati molitvenikov, katekizmov in svetega pisma«.

Škofje, ki take reči danes vedo in jih javno povedo, smatrajo po pravi- ci po vsem svetu za odlične može.

Škofije, ki so take reči že pred leti vnaprej vedeli in so zato svoje črede pred njimi svarili, pa še vedno trpijo tu in tam kot izgnanci in v svedu še ni videti poguma, da bi tu- di njim dali čast, ki jim gre. To so moške, ki so PRED TOČO zvonili. Slava jim!

vcepljali v dušo težke dolžnosti do staršev? Otroka bi ne smeli siliti, da gre s šestim letom v šolo, temveč bi morali počakati do 18. leta, naj se sam odloči, ali želi trgati hlače po šolskih klopih ali ne. Ali ni to nasi- lje nad njegovo svobodno voljo, da ga silimo, naj se uči pisanja, raču- nanja i. p.? Šolski otroci bi se veli- ko raje igrali in pohajali. Torej pu- stimo jih, naj se svobodno razvija- jo. — Otroku bi ne smeli govoriti: Ti si Slovenec in moraš vedno osta- ti Slovenec. Ko bo imel 18 let, naj se sam odloči, ali hoče biti Slovenec ali Mehikanec. Čemu bi ga silili? — Otrokom po naših komunističnih šo- lah bi ne smeli praviti o Titu, o partizanskih bojih, jim vlivati v srce sovraštvo do političnih nasprot- nikov, jih siliti v pionirje itd. Po- čakati bi morali do 18. leta, ko si bo- do lahko sami o vsem tem ustvari-

li svoje osebno mnenje. Z eno besed- do: ako bi hoteli biti logični, bi mo- rali naši komunisti komaj rojenega otroka vzeti, ga zapreti v kletko in mu dati hrane do 18. leta. Šele ta- krat bi ga morali privedi na svetlo in ga vprašati, naj se odloči o krstu in o vseh drugih gori omenjenih stvareh. Zakaj bi se morali naši o- troci samo o krstu svobodno odlo- čevati, ne pa tudi o Titu, komu- nizmu, slovenstvu itd.? Kje je tukaj logika? Sicer pa je že stara resnica, da boš pri komunizmu zaman iskal logike.

Po mnenju in praksi komunistov se sme samo komunizem vsiljevati. Zakaj? Kdor pozna ta skupek vseh mogočih zmot, ve, da je v njem za- pamet in srce tako malo privlačne- ga, da bi ga nihče brez duševnega in telesnega nasilja ne hotel sprejeti.

Ljubljanskemu škofu Jegliču

v spomin

Letos 2. julija je poteklo 10 let, od- kar je umrl v Stični na Dolenjskem eden največjih slovenskih škofov msgr. Anton Bonaventura Jeglič. Ob tej priliki je Osservatore Roma- no prinesel v njegov spomin članek, ki podaja življenje in delo tega ve- likega škofa, ki je polnih 32 let vo- dil ljubljansko škofijo z več kot pol milijona duš (1898-1930). O njem pravi omenjeni članek:

»Msgr. Jeglič se je zavedal, da je bil postavljen za škofa zato, da vodi Cerkev božjo. Za izpolnjevanje te na- loge ga je Bog obdaril z izrednimi vladarskimi zmognostmi, ki jih je še sam izpopolnil s svojo plemenito- stjo. Kot pravi poglavar je bil hiter in jasen v svojih sklepih; ravnal se je po načelu: premišli, moli, nato stori. Dobro se je zavedal, da neod- ločnost poveljnika mora duha po- žrtvovalnosti in delavnosti v tistih, ki mu sledijo. Jasno je začrtal smer svoje poti v prihodnost; kdor mu je sledil, je vedel, kam ga vodi, kaj- ti poti in cilji škofovi so bili zme- raj jasni. Msgr. Jeglič ni trpel hi- navščine. Z najboljšo preprosto vero, ki pa »gore prestavlja«, je veroval in upal v končno zmago resnice in pravice. Držal se je tega, kar je smatral za dobro in prav po svoji v goreči molitvi razsvetljeni vesti, četudi ni bilo po godu oblastem ali kak drugi osebi.«

Delo nadškofa Jegliča je bilo vse- stransko, vse pa usmerjeno v du- hovno dobrobit njegovega ljudstva. Bil je organizator. Pod njegovim vladanjem so se najbolj razvile ka- toliške organizacije: Orel, Marijine družbe, Apostolstvo moš in fantov, katoliške prosvetne organizacije. — Bil je pisatelj. Pisal pa ni romanov in povesti, temveč knjige za povzdi- go krščanskega življenja med Slo- venec. Sem lahko štejemo njegove pastirske liste, v katerih je s po- ljudno besedo razlagal vernikom te- žja verska vprašanja in jih pozival v »sveti boj« proti zmotam in za- blodam svojega časa. Potem še nje- gove knjige: Staršem, Mladeničem, razlaga psalmov, poljudno pisana knjiga »Mesija« itd. — Bil je budi- telj naroda: narodno in versko je pomagal dvigniti »Kranjce« na zaviljivo višino. V to so mu služili katoliški shodi (4 za njegovega živ- ljenja), katoliški tisk, škofijska gimnazija v Sent Vidu, razni mari- janski kongresi itd. Tudi socialno je bil napreden. Zato se je kmalu zavzel za delavce in njihove pravi- ce. Katoliškim delavskim organiza- cijam je bil vedno »moder svetova- lec, učitelj ter mogočen varuh« (Go- stinčar).

Zadaje njegovo veliko delo pa je njegova oporoka na celjskem taboru leta 1937. Kot prerok je videl nesre- čno boljševiško revolucijo, ki je gro- zila narodu. Opozoril je nanjo, po- zval v boj: »Satan ima že svojo fronto, pa ima tudi Kristus svojo fronto.« Končal je: »Povsod Boga po Mariji!« Medtem je nad narod prišlo to, česar se je pokojni vlad- ka bal. Njegov narod pa kljub temu veruje v njegov program: »Povsod Boga po Mariji!«

OKNO V SVET

EDVARD OSUBKA MORAW- SKI, bivši poljski ministrski pred- sednik in sedanjí notranji minister, je odstopil kot voditelj socialistične stranke. Zdi se, da se ne strinja več s komunisti, s katerimi je dosedaj vozil: v več govorih je namreč na- stopil proti zlitju socialistične stranke s komunisti. Mož naj se presneto varuje, drugače bo postal še reakcionar! Kdor s komunisti vozi, gotovo jo zavozil!

ROMUNIJA. Zdravstveni položaj v nekaterih predelih Romunije je o- bupen: nalezljive bolezni razsajajo s tako silo, da so se ponekod izselile cele vasi; v nekaterih krajih doseže otroška umrljivost 80 in celo 100 od sto; poleg vsega tega pa je pomanj- kanje zdravil, zdravniškega osebja, bolnišnice, perila i. t. d.

AVTONOMIJA MAROKU. Fran- coska vlada bo dala Maroku (nad katerim ima protektorat) postopno avtonomijo. Zaenkrat bo dobil ma- roški sultan vladno, ki bo sestavljena iz 10 Francozov in 10 Arabcev pod predsedstvom sultanovega veli- kega vezirja. Vlada se bo zanimala za notranje zadeve: zunanjo politiko in obrambo bo še vedno vodila Francija.

S. MARINO MED ZN. Najmanjša država na svetu republika S. Mari- no (38 km² in 14.545 prebivalcev) je zaprosila za sprejem med ZN, češ da je najstarejša država na svetu. Tudi ona hoče prispevati k svetov- nemu miru. Dobro volja tudi veliko zaleže.

NEZADOVOLJNEŽI. V Veliki Britaniji so izvedli anketo o nezado- voljnejših in dobili sledeče odgovore: 38 od sto vprašanih je izjavilo, da so »zelo zadovoljni«, 58 od sto »pre- cej zadovoljni«, le 6 od sto je »po- polnoma nezadovoljnih«. Blagor An- gležem, ki ne znajo zgubiti niti v tako hudih časih mirne krvi! Pri- nas na Primorskem bi najbrž 90 od sto ljudi odgovorilo, da so »popol-

Nosite denar na kup!

Prav te dni hodijo ljudski funk- cionarji v coni A od hiše do hiše in prodajajo ponekod dinarje za lire po ljudski ceni 100 Din za 500 lir, če- prav je kurz na borzi 290 lir.

Dinarjev pa ne dajejo že sedaj, ampak jih bodo izplačali po pri- ključitvi. Vsaj tako zatrjujejo. A ljudje nikakor nočejo na limanice in odziv je obupno klavrn.

Zakaj naenkrat tolika potreba po irah? Res da je treba plačevati raz- lične oznarje, opričnike, aktiviste, zaupnike, priganjaje, propagandi- ste, žurnaliste itd., a zdi se, da so trenutne potrebe še večje. Italijan- ski časniki poročajo namreč o širo- ko razpredeni akciji jugoslovanskih komunističnih agentov v Spodnji Italiji, kjer nabirajo tajno med brezposelnimi prostovoljce za med- narodno komunistično legijo, ki je namenjena v Grčijo. Vsakdo dobi na roko 50.000 lir, lesen kovčeg s popolno opremo, vso preskrbo in prevoz preko Trsta na jugoslovans- ka vežbališča. Oblasti so pa postale pozorne in so jih že precej polovile. Ajmo, ajmo, vinarje zbirajmo...!

Velik italijanski državnik je od- govoril na vprašanja, kdaj bo fa- šizma konec, tako: »Ko bo zadnje lire konec!«

Na vprašanje, kdaj bo navdušenja za komunizem konec, bi pa lahko odgovorili tako: Pri ljudeh, ki jim do vere in morale nič ni, bo komu- nizma konec, ko bo denarnica pra- zna in lonec.

noma nezadovoljni« nad seboj in vsem svetom. To je sad komunistič- ne vzgoje k nezadovoljnosti.

ZANICEVAL JE KONGRES. Glavni tajnik komunistične partije ZDA Eugene Dennis je bil obsojen na eno leto zapora in na globo 10 tisoč dolarjev, ker je pokazal »zani- čevanje« do kongresa. Preteklega a- prilja je bil namreč pozvan pred parlamentarno komisijo za protia- meriško delovanje, — pa se ni javil.

VIZUMI ODRUČENI. Vlada ZDA je odrekla izdajanje vizumov za Ju- goslavijo, ker hoče preprečiti, da bi se nekatere osebe pridružile medna- rodnim brigadam, ki se baje organi- zirajo v Jugoslaviji za novo »osvo- bodilno gibanje« in nastop v Grčiji. Jugoslovanski veleposlanik v Was- hingtonu je energično protestiral proti temu ukrepu.

GRČIJA. Grška vlada je odkrila komunistično zaroto, ki je imela na- men izvesti splošno vstajo. Veliko število komunističnih kolovodij so aretirali. Vse kaže, da bo komuni- stična stranka prepovedana.

KRALJEVSKA ZAROKA. Sta- rejša hčerka angleškega kralja Juri- ja VI., prestolonaslednica Elizabeta, se je zaročila z bivšim grškim prin- cem Filipom, ki je že pred časom postal angleški državljani in si pri- zvel ime Philip Mountbatten. Poro- ka se bo najbrže vršila drugo leto. — Ljudstvo je navdušeno pozdrav- ljalo ta par, in sicer neprisljano.

PARIŠKA KONFERENCA. Zače- la se je 12. t. m., 15. pa se je že za- ključila s polnim uspehom. Ustano- vil se je osrednji izvršni odbor in razne tehnične komisije, ki bodo do 1. septembra izdelale podroben načrt za gospodarsko obnovo Evrope. Ta načrt se bo predložil vladi ZDA. Konferenca se je udeležilo 16 od 27 evropskih držav: 11 (Rusija in njeni trabant) jih je odreklo udeležbo, dve (Nemčija in Španija) nista bili vabljene.

DOMAČE NOVICE

Zlata maša

G. župnik v Smartnem Alojzij Matelic je v nedeljo 13. julija 1947 prav tiho obhajal svojo zlato mašo na Sv. gori. Jubilant je bil skrben dušni pastir v mnogih duhovnih naših škofije. Ne le verniki, ampak tudi duhovni sobratje so ga imeli vedno radi. V družbi prijateljev je rad govoril o starih prerokbah. V Batah je nekoč razlagal, kako slabo bo na svetu, ko bo »Kinderregiment«, t. j. ko bodo otroci vladali. Teh časov sicer še ni konec, a g. zlatomašniku naj Bog vkljub temu nakloni še mnogo lepih dni!

Sveta birma v Podgori

V nedeljo 13. tega meseca smo prvič po vojni imeli v Podgori zopet sveto birno. Prevzvišenega gospoda nadškofa sta ob osmi uri sredi mladine in odraslih pozdravili pri slovoloku dve deklici z daljšima pesmima. Prevzvišeni je imel med sveto mašo, med katero so peveci lepo peli, slovensko pridigo o dolžnostih, ki nam jih naklada sedanji čas. Birnal je okoli sto otrok; nekaj jih je prišlo tudi iz sosednjih župnij. Nekaj je bilo tudi odraslih. Birmanci so dalj časa v štirih skupinah pridno hodili tudi k posebnemu nauku v cerkvi. Vsa slovesnost se je brez motenj, lepo in pristržno izvršila.

Pripravnica v Tomaju

Tisti, ki so se priglasili za pripravniški tečaj v Tomaju, naj se predstavijo v zavodu v Tomaju 1. avgusta in prinesejo s seboj vse potrebno. Če je kateri, ki se še želi vpisati, naj se nemudoma priklasi na škofiji v Gorici ali v Trstu.

V kratkem času je dozorel

Dne 15. 7. je družino g. predsednika dr. Guida Huguesa zadel hud udarec: umrl je 21-letni sin Karel, vseučilišnik. Odlični mož je rekel: »Poznam fanta iz Padove; to je bil zlat, dobro vzgojen fant«. Med dijaki je bil zelo priljubljen, ker je bil dobrohoten in darežljiv; še kot majhen učenec je rad prinašal kose kruha lačnim součencem. — Ko je zaslužil, da se mu bliža smrt, je poklical duhovnika. Nekateri so bili v bolnici mnenja, da ni še tako nujno, a fant je vztrajal, naj pride duhovnik, da mu podeli svete zakramente za umirajočce. Poslovil se je od domačih in znancev; prosil jih je, naj mu odpustijo, če bi jih bil kdaj kaj žalil. »Težko mi je, da vam bo moja smrt prizadela veliko bol, a jaz grem rad domov v nebesa.« Zadnji dan je padel večkrat v nezavest. Ko se je pred smrtjo zavedel, je z materjo zmolil zdravomarijo, uprl oči v sveto podobo in čez nekaj časa mirno v Gospodu zaspal.

Gospodu prezidentu, ki je ta hudi udarec sprejel s tako vzorno krščansko vdanostjo, čestitamo, da je vzgojil tako vrlega sina — in obenem prosimo Boga, naj potolaži njegovo in vso njegovo cenjeno obitelj! Rajnemu naj sveti večna luč!

»Post UNRRA podpore« na poročju »A« in v Vidnu

Poročevalski urad za Julijsko Krajino je 12. julija izdal naslednjo izjavo: »Britanska in ameriška vlada sta obvestili Zavezniško vojaško upravo za Julijsko Krajino ter upravo za Videm, da bo od 1. julija 1947 naprej dobavljala osnovna živila področjem pod njihovo upravo vlada Združenih držav v skladu s svojim programom »Post UNRRA podpore«. Ta program je uradno poznan pod imenom »Podpora in pomoč ljudstvom po vojni opustošenih držav«. Ker ga ne smemo zamenjati s priporočili, ki jih je izdelala gospodarska komisija, katero je imenoval Varošni svet.

Pogoji, pod katerimi se bosta področje »A« Julijske Krajine ter Videm okoriščevala s programom Združenih držav za podporo tujini, so enaki pogojem za podporo Avstriji in Italiji.

V kratkem bodo dobavili naslednje vrste dobav: živila, zdravila, goriva, izdelani ter še ne izdelani material za oblačila, gnojila, sredstva za pobijanje mrčesa ter semena. Pogoj, pod katerimi so dane te dobave, zahtevajo, da razdeljujejo te dobave, kakor tudi vse druge uvoze v področje, brez razlikovanja glede na raso, vero in politično prepričanje. Za ves čas trajanja tega programa ne bodo smeli izvoziti nobenega predmeta, ki je podoben zgoraj navedenim. Sistem racioniranja bo se nadalje ostal v veljavi.

Program bo pod upravo posebne komisije Združenih držav s sedežem v Trstu, katero pričakujejo v kratkem in katera bo delovala v tesnem sodelovanju z gospodarskim odsekom ZVU.

Prva ladja (»David G. Burnett«), ki je pripeljala dobave na osnovi tega programa, je dospela v Trst 7. julija. — Tovor je obsegal iz 8500 ton moke, ki stanejo skupno 1.414.695 dolarjev, od katerih je 544.695 dolarjev financirala britanska vlada kot svoj zadnji prispevek na osnovi prejšnjega sporazuma za dobave področju »A« Julijske Krajine.

»Post UNRRA Podpore« je predlagal predsednik Truman v svoji poslanici Kongresu dne 21. februarja. Kot države, ki najbolj potrebujejo podpore, so vzeli v poštev Avstrijo, Grčijo, Madžarsko, Italijo, Poljsko, Kitajsko ter navsezadnje Trst.

Predsednik senatnega odbora za odnose s tujino Vandenberg je izjavil, da je ta program bistveno važen za ameriške napore, ki hočejo zagotoviti »svobodni mir v svetu svobodnih ljudi«.

»Program podpora Grčiji in Turčiji« — je dostavil Vandenberg — »ne bo mogel dobro uspeti, če bomo narode Evrope prepustili lakoti.«

Razstava čipkarskih del v Gorici

Za veliko večino goriškega prebivalstva je šla neopazno mimo razstava čipkarske šole v Gorici v ul. Morelli 39. In vendar zasluži, da bi se tudi širše občinstvo seznanilo z

njo zaradi panoge domače obrti, ki jo zastopa; saj je bilo izdelovanje čipk mnogo let močna postavka v bilanci vsake rudarske družine v Idriji in tudi drugod. Sedaj domača obrt izdelovanja čipk zamira. Vendar pomeni to veliko izgubo za domače gospodarstvo, posebno v hribovih. Vodstvo čipkarske šole je priznalo, da se čipke zelo dobro prodajo in da dobivajo številna povpraševanja iz Amerike, Indije in od drugod. Le škoda, da je čipkarska šola v Gorici skoro popolnoma pozabljena od strani slov. deklet. Menda je šola obiskovala v preteklem letu samo ena. Šola nudi precejšnje ugodnosti in zahteva obisk samo 4 ure na teden. Zato je pričakovati prihodnje šol. leto tudi od strani slov. deklet večjega zanimanja za to pristno domačo obrt, ki jim lahko nudi obilo lepega zadoščenja.

Nov doktor

Zorut Danilo, sin Cirila, je promoviral za doktorja v kmetijskih vedah na univerzi v Bologni s polnimi glasovi. — Novemu doktorju naše čestitke!

»OB JADRANU«

V Trstu je izšla drobna, a bogata in okusno urejena knjižica »Ob Jadranu« (etnografski zapiski in študije), ki jo je uredil prof. Rado Lenček, mlad, a veliko obetajoč slovenski etnograf. Poleg urednika je prispeval še dr. Metod Turnšek, znano ime med slovenskimi etnografi, in R. M. Cossar. O knjigi, ki jo toplo priporočamo vsakemu Slovencu, bomo še spregovorili.

Ivan Cankar med Italijani

V Rimu je založnik Del Romano izdal knjigo: Ivan Cankar, La mamma, v prevodu Damiani-Jež. Cena 120 lir. Prelagatelj so izbrali iz Cankarjevih spisov nekaj bolj znanih sestavkov o materi ter jih v lepem prevodu podali italijanskim čitateljem. — Mi se le veselimo, da se najdejo med našim sosednim narodom tudi taki, ki znajo ceniti slovensko kulturo in ne samo nas zmerjati s »selavi«, kot znajo nekateri malo kulturni predstavniki ital. naroda pri nas.

Kupna moč ameriškega in sovjetskega delavca

Povprečni tedenski zaslužek ameriškega delavca je skoraj desetkrat višji od zaslužka sovjetskega delavca. Strokovnjaki ameriškega zunanjega ministrstva, ki so izračunali to primerjavo, so tudi naglasili, da dve leti po vojni Sovjetska zveza daje povprečnemu sovjetskemu delavcu plačo, s katero si more kupiti le desetino živil in drugih potrebščin kakor povprečni ameriški delavec s svojo tedensko plačo. Za podlago temu računu so vzeli sedem tabel o uradnih sovjetskih živiliških cenah, iz katerih je razvidno, da je kupna moč sovjetskih delavcev po vojni močno padla; živilske cene so namreč narasle povprečno za 166%, plače pa so povišane za 25%.

Če primerjamo, koliko osnovnih živil si more kupiti za tedensko plačo sovjetski in koliko ameriški delavec, potem vidimo: sovjetski delavec si more s svojimi 120 rublji tedensko kupiti 23 hlebov kruha, ameriški delavec pa s svojimi 50 dolarji najmanj 390 hlebov; sovjetski delavec si more kupiti s tedensko plačo 17 funtov sladkorja, ameriški delavec pa nad 500 funtov. Sovjetski delavec more kupiti s svojo tedensko plačo 18 litrov mleka, ameriški delavec pa 367 litrov; sovjetski delavec bi si lahko kupil nadalje 10 funtov mesa s svojim celotnim tedenskim zaslužkom.

Poskuzi televizije v Vatikanu

Pred kratkim so se vršili zelo zanimivi poskusi televizije v Vatikanu. Poskusom je prisostvoval sam sv. oče. V neki vatikanski dvorani je poljski mojster Glinski dirigiral koncert starega skladatelja Pacellija, iz 16. stol., ki izhaja iz družine Pacellijev kakor sv. oče. Zato je priliko so ameriški tehniki nastavili posebne televizijske naprave, tako da so sv. oče in ostali koncert ne samo poslušali, temveč tudi gledali orkester na platnu kakor v kinu.

Ne trobi v svet, če te brat davi, ker to je špijonaža!

Med številnimi političnimi procesi v Jugoslaviji se je vršil tudi proti Miša Trifunoviću, podpredsedniku Narodne radikalne stranke in nekdanjemu jugoslovanskemu ministrskemu predsedniku v Londonu. Obtožen je bil čudnega zločina, da je dal za ameriški tisk poročila o položaju v državi, kar pač delajo časnikarji po vsem svetu. Prečitajmo par odstavkov iz tega tako nevarnega poročila!

»Več kot 100.000 strokovnjakov in tehnikov vseh strok je bilo odstranjenih iz javne uprave in narodnega gospodarstva brez vsakih življenjskih sredstev, obsojenih da pomrjo od lakote.

Ze 15 mesecev se preliva kri po vseh pokrajinah ter so streljam ljudje v velikih ali malih skupinah, včasih po hitrem postopku, ne da bi imeli možnost zagovornika ali priče, včasih celo brez sodnije in procesa.

Koncentracijska taborišča s stotisoči jetnikov so razsejana po celi

deželi. Osebe številnih družin pogosto ustrelje na hisnem pragu specializirani policisti Ozne in takoj nato ukažejo, naj jih pokopljejo ob cesti brez krste, križa in duhovnika.

Povsod viadata strah in trepet. Nekateri izvršijo samomor, drugi beže v gozdove, kjer nadaljujejo z borbo kot za časa okupacije.

Retujoci preki sod hodi iz kraja v kraj in izreka smrtno obsodbo v neverjetnih okoliščinah. V Sandžaku zaseda eno izmed teh sodišč, sestavljeno iz enega komuniste, enega cigana in enega Turka, ponoči in obsoja na smrt po procesu, ki traja 10 minut, brez priče in brez odvetnika.

Posebni tečaji o marksizmu se vršijo za vse nameščence obvezno. Profesorji dobivajo še izrecna navodila, kako naj učence vzgajajo v komunističnem in brezbožnem duhu. Otroci ponavljajo staršem, kar so se naučili na pamet: ničesar nismo doživi očetom, ker so nas spravili na svet zgolj za osebno zabavo, maram pa samo pet litrov mleka!

Trifunović je bil obsojen samo na osem let prisilnega dela in seveda na zaplenbo vsega premoženja, medtem ko so bili trije manj znani soobtoženci obsojeni na smrt.

Obsojen pa je bil radi špijonaže v prid neke tuje velesile. Torej bodi cuje! Če te komunist protepe ali te okrade in se ti predrzneš to sporočiti na pr. »Ameriški domovini«, se kaj lahko zgodi, da boš obsojen na desetletja prisilnega dela ali celo na smrt radi »špijonaže v prid neke tuje velesile.« — Kazen zaplembe metja naj te pa nič ne boga, kajti ta prej ali slej nujno pride tudi za tiste, ki so vedno mislili, da bodo od komunistov še kaj premoženja dobili.

Razglas

Pri protokolnem uradu mestnega županstva so izstavljeni do 23. julija t. l. davčni sezname za izenačenje agrarnih prispevkov.

Znesek, ki je določen za vsakega plačevalca, bo treba plačati v treh obrokih, ki bodo zapadli skupaj z direktnimi davki. Prvi obrok bo zapadel 10. avgusta 1947.

Prizadeti imajo pravico, da vložijo priziv na prostem papirju na predsednika goriškega področja.

Mestno županstvo

naznanja, da je v goriški občini uveden davek na napise in znamenja.

Vsi trgovci, obrtniki, rokodelci in svobodni poklici, ki imajo pri svojih podjetjih ali uradih enega ali več napisov ali znamenj, so dolžni, da to raznanajo davčnemu oddelku mestne uprave.

Podpoveljstvo mestnih straž

hrani moško kolo.

Darovi

Iz Rihemberka 100; N. N. iz cone B 100; iz Višnjevika v počestčenje škofa Barage 1200; birmanci iz Sedla nabrali na dan sv. birme v Borjani 500; Logje na Kobariškem 500; Bogdana, da bi Slovenci za »Sokim tednikom« ne zabredli v »Soko« 200 L. Bog povrni!

Dr. BONAVENTURA MAHNIČ

Tisk. G. Iucchi - Gorica
Tiskano z dovoljenjem A. I. S.

URH in ŽEF

Tisti dan, ko je Urh zbežal iz Gorice, se je vozil v vlaku z italijanskimi delavci. Med njimi je bilo nekaj prav glasnih komunistov, ki so na vso moč opevali Tita in njegovo Jugoslavijo. Takega navdušenja ni zlepa našel med Slovenci — zlasti ne v zadnjih mesecih.

Urh, ki ljubi resnico bolj kot svojo kožo in ne more molčati, ko kdo kako prav debelo pove, se je spustil v pogovor s tovarišem, katerega so drugi imenovali »compagno Palmirino«. Ta je Urhu dopovedoval, da sicer resnično mnogim Slovincem in tudi delavcem v Jugoslaviji gospodarsko huda prede, tda tega da so Slovenci sami krivi, ker se ne znajo dovolj prilagoditi novim ča-

som. »Pomislite, sam sem bil v Jugoslaviji in sem se prepričal, da so celo med slovenskimi komunisti reakcionarji in nezadovoljneži, ki kritizirajo uredbe komunističnega režima. Ali naj vlada, ki s tolikimi žrtvami gradi novi pravični red, mirno gleda, da nazadnjaško delavstvo samo s svojo nepočakano sebičnostjo ovira delo »dei grandiosi costruttori del paradiso operaio«? Pridno naj bi delali in ubogali ter žrtve doprinašali in v par letih bi uživali tako blagostanje, da bi jim bilo treba delati le kakih pet ur na dan in samo štiri dneve v petdnevni tednu, medtem ko bi bili njihovi dohodki tako splendidni, da bi se stvarno njihov položaj komaj razlikoval od položaja kaknega ministra. Tako pa končujejo v ječah.

Urh je bilo, da bi skočil iz kože, kajti od mladega je bil vajen trdemu delu in si kratko in malo ni mogel predstavljati, kako bi v novem redu n. pr. kmet v petih urah več pridelal kakor v prejšnjem redu v 12 do 16 urah. Razlagal je svoje socialne nazore Palmirinu, toda ko je videl, da ta mož živi v oblakih in da sploh ni mogoče z njim pametno

govoriti, je molčal. Ko pa mu je Palmirino povedal, da v Jugoslaviji že danes mnogim prav dobro gre in da so med najboljšje plačanimi delavci prav Italijani, ker pač razumejo novo dobo in z vsem srcem sodelujejo z rdečim režimom, ga je začelo tako zvijati v slovenskem trebuhu, da je na tržaški postaji brez pozdrava zdirjal domov. V glavi pa se mu je vrtele ob misli, kje se je končala narodna osvobodilna borba slovenskega kmeta in delavca.

Gotovo bi bili strašni vtisi iz Gorice in s potovanja v vlaku Urhu povzročili kako bolezen, ako ga ne bi doletelo doma prav izredno veselje. Komaj je prišel in pozdravil ženo, ko nekdo potrka. Na povabilo vstopi možak iz Soške doline s hudo napihnjanim nadržnikom in vpraša: »Ali stanuje tukaj Urh?« »Kaj pa bi radi?« — »V naši vasi ga imajo zelo radi. Ko so zvedeli, da se bliža njegov god, so me poslali, naj mu v imenu vseh vaščanov, ki ljubijo poštene ljudi, osebno izrazim voščila. Obenem so zbrali nekoliko moke in drugih dobrot z željo, da bi mu te stvari služile kot brašno za romanje na Svete Višarje, kamor

naj gre nekaj dni na oddih.« Urh je možu popolnoma zaupal in mu hitro povedal, da je prav on sam Urh in da se čuti radi take velikodušnosti presrečnega. Povedal je tudi, da pride hitro v naslednjih dneh na Svete Višarje in da bo ob tej priliki prav gotovo obiskal tudi dobrotnike, da se jim še osebno prav toplo zahvali. Zaenkrat naj jih zagotovi, da bo zanje molil.

Urh je na vse bridkosti pozabil in nekaj dni mislil samo na to, kako imamo Slovenci vendar še prav veliko nadvse zlahtnih in pametnih ljudi. »Tak možak odvaga 2.500.000 palmirinov in še 250.000 titinov porih.« je rekel ženi.

Naslednje dni je Urh obhajal še svoj god in dobival vedno novih dokazov simpatij, ki jih uživa med krščanskimi Slovenci, v drugem tednu julija jo je pa mahnil na Svete Višarje. Izbral si je pot skozi Bovec.

V avtobusu se je srečal z znancem iz Čezsoče, ki mu je pripovedoval sledečo zgodbo.

»Ta teden so se naši ljudje spravili na košnjo v coni B. Seveda je bilo treba za to zadevo veliko dokumentov. Neki mož je mislil, da ima

vsa dovoljenja v redu in se je odpravil na planino »Slaternik«.

Na rami je nesel kozo, v žepu listine, v nahrbtniku za teden dni moke, ob roki pa je vodil kozo, da bo imel mleko in potrebno zabelo za polento.

Obmejni stražnik na bloku je kot vesten funkcionar pregledal moža in njegove dokumente. Zdelo se mu je, da nekaj le ni v redu, a ni prav vedel, kako naj to pove. Pa si je brihtna glava le izmislila, česa koseti še manjka.

»Tovariš, vse bi bilo v redu, a ti ne pomisliš, da bi v coni B lahko zamenjal kozo s kako večjo živaljo. Kaj takega pa se ne sme zgoditi, ker bi bila naša država oškodovana. Zato pa pojdi domov in preskrbi še za svojo kozo fotografijo in potem te gladko pustim v planino.«

Čezsočani pravijo, da se je ob tej priliki zgodil velik čudež.

Koza se je na ves glas zasmejala — radi nezaslišane povišanja v novem redu.